

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
фахова профілізація «Оркестрові духові та ударні інструменти»

Спеціальність		025 Музичне мистецтво
Галузь знань		02 Культура і мистецтво
Ступінь вищої освіти		Бакалавр
Освітньо-професійна програма		Оркестрова майстерність
Курс		1
Семестр		2
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)		120 годин / 4 кредити ЄКТС
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)		Обов'язкова
Мова викладання		Українська
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Дубка Олександр Сергійович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри оркестрових духових та ударних інструментів
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/structure/faculties/orchestral/orchestral-wind-and-percussion-instruments-and-opera-and-symphonic-conducting
	e-mail	oleksandr.dubka@num.kh.ua
Анотація		Навчальна дисципліна «Методика викладання спеціальних дисциплін» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системи знань, умінь і навичок, необхідних для підвищення рівня педагогічної майстерності у викладанні спеціальних дисциплін. Цей курс відіграє провідну роль у розвитку логічного мислення майбутніх викладачів, а також у формуванні здатності ефективно застосовувати набуті знання у професійній діяльності в галузі виконавської педагогіки.
Мета дисципліни		Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні професійної готовності здобувачів вищої освіти до здійснення виконавсько-педагогічної діяльності у сфері мистецтва гри на духових та ударних інструментах. Засвоєння курсу «Методика викладання спеціальних

	дисциплін» передбачає опанування теоретичних знань, розвиток практичних умінь і навичок, необхідних для науково обґрунтованого здійснення професійної діяльності майбутнього педагога-музиканта.
Програмні результати навчання	ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності. ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій. ПРН 12. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання вокалу. ПРН 13. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва. ПРН 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції. ПРН 16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.
Загальні компетентності	ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 12. Здатність працювати автономно.
Фахові (спеціальні) компетентності	СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва. СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва. СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва. СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією. СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
Зміст навчальної дисципліни	<u>Перелік тем</u> Тема 1. Цілі й задачі курсу. Його місце в системі спеціальної і музично-теоретичної підготовки фахівця. Тема 2. Роль та значення навчальної дисципліни «Фах» (спеціальний інструмент). Тема 3. Специфічні риси постановки виконавського апарату. Особливості раціональної постановки та її практичне значення.

	Тема 4. Значення загальної та індивідуальної постановки виконавського апарату. Тема 5. Психофізіологія виконавства та її значення у роботі виконавського апарату музиканта. Тема 6. Типи виконавського дихання. Тема 7. Специфіка взаємодії амбушура та резонаторів. Тема 8. Взаємодія виконавського дихання, амбушура та резонаторів у грі на інструменті. Тема 9. Види атаки звуку у виконавстві на духових та ударних інструментах Тема 10. Художнє значення та класифікація штрихів. Тема 11. Специфіка <i>vibrato</i> та його розвиток. Тема 12. Шляхи удосконалення тембру звуку. Тема 13. Традиційні та сучасні засоби виразності. Тема 14. Активізація відчуття ритму та слуху. Тема 15. Особливості організації самостійних занять студента. Тема 16. Педагогічні здібності та шляхи їх набуття. Тема 17. Основні етапи роботи над сольним, ансамблевим та оркестровим творами. Тема 18. Педагогічний репертуар музичних коледжів. Тема 19. Шляхи розвитку музичної пам'яті. Тема 20. Роль та значення навчальної дисципліни «Ансамбль». Тема 21. Специфіка викладання дисципліни «Ансамбль». Тема 22. Особливості самостійної роботи студентів з дисципліни «Ансамбль». Тема 23. Роль та значення навчальної дисципліни «Клас оркестрової майстерності». Тема 24. Специфіка викладання дисципліни «Клас оркестрової майстерності». Тема 25. Реалізація виховного потенціалу навчального процесу в музичних навчальних закладах.
Види занять	Лекції, семінарські/практичні заняття та самостійна робота
Методи навчання	У процесі вивчення курсу «Методика викладання спеціальних дисциплін» здобувачі вищої освіти самостійно реалізують різноманітні методи навчання, зокрема практичний і наочний, активно працюють з навчально-методичною літературою шляхом конспектування, а також інтегрують у навчальний процес мультимедійні та дистанційні засоби в поєднанні з сучасними інформаційними технологіями. Під час практики здобувачі створюють методичні матеріали до навчальних занять, готують аналітичні

	конспекти, розробляють тестові завдання для контролю знань, добирають візуальний та інструктивний супровід до тем, складають творчі вправи, детальні плани-конспекти власних занять і мультимедійні презентації. Щотижня ведеться облік виконаної роботи, а наприкінці кожного семестру – складається підсумковий звіт.
Форми та методи оцінювання	Оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ECTS відповідно до чинного Положення про організацію поточного та підсумкового контролю знань. Поточний контроль, який передбачає максимальну суму 60 балів, включає різноманітні форми перевірки знань: усне опитування (у форматі бесід, доповідей, повідомлень, читання й аналізу текстів), письмові роботи (контрольні, реферати, письмове викладення навчального матеріалу), комбіновані форми, презентації, оцінювання практичних навичок під час занять і проходження практики, тестування, а також метод педагогічного спостереження. Підсумковий семестровий контроль передбачає перевірку рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін» і проводиться у період проміжної атестації у формі іспиту, що оцінюється максимально у 40 балів. Допуск до підсумкової атестації можливий за умови повного виконання навчальної програми дисципліни та отримання не менше 20 балів за поточний контроль. Загальна мінімальна кількість балів, необхідна для зарахування дисципліни з позитивною оцінкою, становить 60 балів.
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як <i>Goole meet, Moodle</i>, листування через <i>e-mail</i>. Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування (в т.ч. і з використанням гаджетів) під час поточного та підсумкового контролю заборонено). В університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність. У процесі вивчення навчальної дисципліни взаємодія між викладачем і здобувачами вищої освіти здійснюється за допомогою таких комунікаційних платформ, як <i>Google Meet, Zoom, Moodle</i>, а також через електронне листування. Студенти зобов'язані регулярно відвідувати всі

	передбачені розкладом форми навчальних занять. Порядок повторного проходження контрольних заходів та усунення академічної заборгованості регламентується Положенням про організацію поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Обов'язковою умовою навчального процесу є дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема заборона на списування, в тому числі з використанням електронних пристроїв, під час усіх форм контролю знань. Освітнє середовище університету базується на принципах взаємоповаги, етичної поведінки та доброчесності.
Рекомендовані джерела інформації	1. Апатський, В. (1993). Теоретичні основи гри на духових інструментах (на прикладі фагота). (Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства). Київська державна консерваторія імені П. І. Чайковського. Київ. 2. Апатський, В. (2012). Історія духового музично-виконавського мистецтва: навчальний посібник. Кн. 2. Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. Київ: Задруга. 3. Ареф'єв, В., Михайлова, Н. (2016). Самостійна робота студентів під час педагогічної практики. Київ: Центр учб. літ. 4. Богданов, В. (2007). Історія духового музичного мистецтва України (від витоків до початку XX ст.): монографія. Харків. 5. Борщевський, О. (2009). Українська камерно-інструментальна музика другої половини XX ст.: Мирослав Скорик. Друга соната для скрипки та фортепіано. Сучасні проблеми художньої освіти в Україні, 5, 20–26. 6. Воевідко, Л. (2013). Самостійна робота студентів з «Методики музичного виховання». Кам'янець-Подільський: Я. І. Сисин: Абетка. 7. Гишка, І. (2013) Теорія і методика постановки виконавського апарату трубача / І. Гишка; О. Горман. – Львів : Акад. сухопут. Військ. 8. Гладких, А. (2008) Методика навчання гри на духових інструментах / А. Гладких. – Харків : ХДАК. 9. Гладких, А. (2008) Формування професіонального виконавства на духових інструментах / А. Гладких. – Харків : ХДАК. 10. Григор'єв, Г. (2015) Оркестрова майстерність та методика роботи з оркестром / Г. Григор'єв. – Київ : Логос. 11. Григор'єва, В. Методика формування творчого мислення учнів початкової школи у процесі мистецької діяльності / В. Григор'єва. – Бердянськ : Ткачук О.В., 2011. – 237 с. 12. Марценюк, Г. (2006) Методика викладання гри на духових інструментах / Г. Марценюк. – Київ : КНУКМ 13. Марценюк, Г. (2007) Методика оволодіння мистецтвом гри на тромбоні / Г. Марценюк. – Київ : Інформаційно-аналітичне агентство. 14. Посвалюк, В. (2010) Теорія і методика виконавства

	на трубі / В. Посвалюк. – Київ : НМАУ ім. П. Чайковського інтернет-ресурси Електронний каталог ХНУМ імені І. П. Котляревського http://repo.num.kharkiv.ua:999/elcat/alog
--	--

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського 26 серпня 2024 року, протокол №1.